

Asia: VN/22230/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

1. Kaivosveron suuruus

”Metallimalmien vero olisi 0,6 prosenttia metallimalmin sisältämän metallin verotusarvosta. Metallimalmien vero määräytyisi rikastukseen syötettävän kaivosmineraalin sisältämän metallin määrän ja verotusarvon perusteella. Verotusarvo perustuisi lähtökohtaisesti kunkin metallimalmin maailmanmarkkinahinnan vuosittaiseen keskiarvoon. Veron piiriin tulisivat kaikki Suomessa louhitut, kaivoslaissa tarkoitetut kaivosmineraalit. Soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin kuitenkin kullanhuuhdonnassa löydetty kulta.”

Saimaa ilman kaivoksia ry kannattaa ehdotusta erillisen kaivosveron eli rojaltin säätämisestä. Kannatamme ehdotettua mallia, jossa vero määräytyy louhitun malmin arvon mukaan. Toteamme kuitenkin, että ehdotettu veroprosentti jää pahasti jälkeen kansainvälisessä vertailussa.

Esimerkiksi Australiassa kaivosyhtiöiden kokonaisveroaste on 51 prosenttia ja Kiinassa kultakaivosten kokonaisveroaste voi nousta jopa 71 prosenttiin. (Lähde: Philippines Government review)

Kaivosyhtiöiden verokertymä on Suomessa alunperinkin alhainen, sillä yhtiöt ovat perinteisesti onnistuneet välttelemään yhteisöveron maksua.

Metallimalmikaivosyhtiöiden vuosina 2015–2017 maksamat noin 26,7 miljoonan euron tuloverot vastaavat noin 4,5 prosenttia voitollisten yhtiöiden tuona ajanjaksona tekemästä 596,8 miljoonan euron liiketuloksesta. Trendi on jatkunut saman tyyppisenä koko 2010-luvun.

Kuitenkin kaivosteollisuuden oma järjestö ICMM on arvioinut, että 20 suurella kaivoskonsernilla yhteisöverojen ja rojaltien suhde voittoihin (ns. PBTIR) oli globaalisti yhteensä 43 prosenttia vuosina 2013–2017. Vaikka laskukaavat eivät ole täysin vertailukelpoisia, osoittaa arvio Suomen verojärjestelmän avokätisyyden kansainvälisiä kaivosyhtiöitä kohtaan.

(Lähde: Professori Matti Ylönen, Helsingin yliopisto)

Myös Finnwatch on varoittanut kaivosyhtiöiden verovälittelystä. Yksi verojen välttelyn muoto, jota on käsitelty Finnwatchin vuoden 2016 raportissa, on alikapitalisointi. Sillä tarkoitetaan kaivostoiminnan voittojen siirtoa matalan verorasituksen maahan konsernin sisäisten korkojen avulla.

Kansainvälinen trendi on, että kaivosyhtiöiden tulee maksaa uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä. Suomen ei tarvitse pelätä, että kaivosvero karkottaisi kaivosyhtiöitä. Metallimalmikaivosten maksettavaksi esitetty 0,6 prosentin rojaltili on kansainvälisiin metallin arvoon perustuviin rojalteihin varattuna hyvin pieni.

Kokosimme arvoon perustuvat rojaltilit alla olevaan taulukkoon. Näiden rojaltilien lisäksi kaivosyhtiöt maksavat yhteisöveroa sekä usein myös voittoon perustuvaa veroa.

Louhittavan mineraalin arvoon perustuva rojaltili eräissä maissa

CHILE *	1% - 4%	(lähde: Herbert, Smith, Freehills)
AUSTRALIA/WESTERN AUSTRALIA **	2.5%-7%	(lähde: Herbert, Smith, Freehills)
AUSTRALIA/QUEENSLAND	2.5% - 5%	(lähde: RMG Consulting 2020)
BRASILIA	2% - 3%	(lähde: RMG Consulting 2020)
KANADA/ONTARIO	5% - 10%	(lähde: Government of Canada)
KANADA/ALBERTA	1%	(lähde: Government of Canada)
KANADA/BRITISH COLUMBIA	2%	(lähde: Government of Canada)
KANADA/NEW BRUNSWICH	2%	(lähde: Government of Canada)
KANADA/NEWFOUNDLAND	15%	(lähde: Government of Canada)

KANADA/ NOVA SCOTIA 2% (lähde: Government of Canada)
USA *** 8% - 4% (lähde: S&P Global)
FILIPPIINIT 5% (lähde: Philippine Government)
KIINA 2% - 12% (lähde: The International Comparative Legal Guides)
KONGO 3%-10% (lähde: RMG Consulting 2020)
VENÄJÄ 4.8% - 8% (lähde: RMG Consulting 2020)

*) kupari, litium

***) kupari

****) Vuonna 2021 senaatin ehdottama uudistus, rojalti bruttotulosta

Lähteet:

Herbert, Smith, Freehills:

<https://hsfnotes.com/mining/2022/07/14/chiles-copper-royalty-reform/>

Mining.com:

<https://www.mining.com/web/chilean-senate-commission-approves-adjusted-mining-royalty-bill/>

RMG Consulting 2020:

<https://isa.org.jm/files/files/documents/20201012-RMGAnalysis-Rev3-withLinks2.pdf>

Government of Canada: <https://www.nrcan.gc.ca/mining-materials/mining/taxation/mining-taxation-canada/overview-main-tax-instruments/tables-on-the-structure-and-rates-main-taxes/24269>

S&P Global: <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/latest-news-headlines/us-house-advances-toward-setting-first-ever-royalties-on-hard-rock-mines-66589690#:~:text=The%20U.S.%20first%20Dever%20royalty,mines%2C%20both%20on%20gross%20income.>

Philippine Government:

<https://www.pna.gov.ph/articles/1182107>

The International Comparative Legal Guides:

<https://iclg.com/practice-areas/mining-laws-and-regulations/china>

2. Kaivosveron tuoton ohjaus kunnille

”Hallitus teki vuoden 2022 talousarvioneuvotteluissa linjauksen, että Suomessa otetaan vuonna 2023 käyttöön kaivosvero. Kaivosveron tavoiteltu verotuotto on 25 miljoonaa euroa vuodessa. Verotuotosta 60 prosenttia ohjataan kaivosten sijaintikunnille ja 40 prosenttia valtiolle.”

Kaivosveron ohjaamista kunnille perustellaan sillä, että kaivoksen haitat kohdistuvat paikallisesti. Kaivoksia puolestaan perustellaan työpaikoilla.

Saimaa ilman kaivoksia ry ei kannata kaivosveron ohjausta kunnille edes osittain.

Jos kunta on huolissaan siitä, että se jää kaivoshankkeessa maksumieheksi, ei kaivosta tulisi avata lainkaan. Kuntapäätäjää ei pitäisi houkutella lyhyen tähtäimen ”voitontavoitteluun” kaivosveron keinoin. Kunnat voivat nauttia kaivosverosta vain muutaman kymmenen vuoden ajan, mutta kaivosten ongelmat jäävät ympäristöön sadoiksi, jopa tuhansiksi vuosiksi.

Kaivosvero tulisi rahastoida ja kohdentaa kaivosten aiheuttamien ympäristöhaittojen hoitoon.

Haikarainen Paula
Saimaa ilman kaivoksia ry